

Motion till riksdagen 2013/14:Ju243

av **Maria Abrahamsson (M)**

Möjlighet att överklaga domskäl

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att överklaga domskäl.

Motivering

Det har snart gått 30 år sedan Stockholms tingsrätt friade ”allmänläkaren och obducenten” från att 1984 ha mördat Catrine da Costa. Trots att tingsrätten alltså ogillade åtalet innebar domen en personlig katastrof för de tilltalade, eftersom tingsrätten i domskälen hade skrivit att det stod klart att de båda männen styckat da Costas kropp. Uttalandet i domskälen ledde till att männen framtogs sina läkarlegitimationer och fick sina yrkesmässiga och sociala liv sönderslagna.

Något juridiskt relevant skäl för tingsrätten att nagla fast männen vid styckningen fanns knappast. De var inte åtalade för den gärningen och det eventuella brottet – brott mot griftefriden – var redan preskriberat. Eftersom målet inte gällde styckningen hade de heller inte möjlighet att i rättegången föra ett adekvat försvar beträffande den gärningen.

Männen kunde ha haft en chans att rentvå sig från tingsrättens skuldbeläggande av dem om de hade kunnat överklaga domen till hovrätten. Men den möjligheten fanns inte eftersom lagen bara tillåter överklagande av domslut, inte domskäl. Och männen hade ju i domslutet friats från det som åtalet avsåg, nämligen mordmisstankarna.

Principen att domsmotiveringar inte får överklagas är rimlig som huvudregel. I annat fall skulle man öppna dörren för ett stort antal obefogade överprövningsprocesser. Men undantagsvis – som i da Costa-fallet – kan det finnas starka sakliga skäl för att tillåta en överprövning av bland annat ärekränkande uttalanden i domskäl. Från ett rättighetsperspektiv är det närmast självklart att ”allmänläkaren och obducenten” borde ha haft någon form av rättslig

Fel! Okänt namn på

möjlighet att få tingsrättens fatala beskyllning för styckning ifrågasatt och undanröjd.

Frågan om möjligheten att överklaga domskäl har i andra sammanhang diskuterats i den juridiska doktrinen och i rättspraxis. I t.ex. rättsfallet NJA 1995 s. 152 fann Högsta domstolen med rösterna tre mot två att en åklagare, som var missnöjd med tingsrättens motivering till en fällande dom, inte hade rätt att föra talan mot domen eftersom denna inte ansågs ha gått åklagaren emot.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till de förödande konsekvenser som juridiken fick för de inblandade i da Costa-fallet bör regeringen överväga en möjlighet för medborgarna att i särskilda fall överklaga också domskälen.

Stockholm den 1 oktober 2013

Maria Abrahamsson (M)